

POLÍTICA CULTURAL. El cas Palau ha estat la punta de l'iceberg dels problemes que afronta la música clàssica a Catalunya, amb dèficits importants pel que fa a les inversions en les agrupacions.

L'índex simfònic del país

Jordi Cervelló

La història és la suma total de totes aquelles coses que s'hagueren pogut evitar: és una reflexió d'Adenauer a propòsit de la Segona Guerra Mundial. Vindria a tomb també per casa nostra, on la guerra sembla que queda lluny i on les guerres de la intrahistòria, les de cada dia, es lliuren amb sordina. A Catalunya de guerres d'aquestes en tenim, i no són poques: n'hem dit oasi, tres per cent, cas Millet... Aquesta última va esclatar al bell mig del món de la música: les guerres no respecten res. Per fi!, vaig pensar amb il·lusió herètica. Però sembla que pel que fa a la música aquest *casus belli* fa llufa. Aquesta guerra ha quedat reclosa al *sub iudice* judicial d'un jutge gansoner i a les patadetes de sota-aula dels polítics. Tanmateix, la música ha quedat exclosa de qualsevol debat: ni se'n parla. Tots muts, un cop més. No és això el que està passant?

Som un país amb gairebé set milions i mig de gent, però només disposem de dues orquestres pel que fa al repertori simfònic en sentit estricte: la Simfònica de Barcelona i Nacional de Catalunya (OBC) i la Simfònica del Vallès (OSV). La del Liceu està compromesa amb el repertori operístic; la Jove Orquestra Nacional de Catalunya (JONC) té per missió ajudar al passatge cap al món professional; la Julià Carbonell de les Terres de Lleida (OJC) no ret temporada completa i l'Orquestra de Cadaqués, cas atípic, vinculada a la iniciativa privada. L'índex simfònic català (la relació població/orquestra simfònica) se situa a la cua d'Europa, molt per sota de la mitjana. Aquest també hauria de ser un indicador de la cultura nacional. Oi?

Les comparacions són odioses, ja ho sabem, però a voltes necessàries per a la profilaxi del melic. A Alemanya, referència musical obligada, qualsevol ciutat de mida mitjana té la seva pròpia formació simfònica, i també moltes de les ciutats de més de dos-cents mil habitants; i a més, disposen de deu orquestres vinculades a les emissores radiofòniques (MDR, NDR, WDR...). L'excel·lència de la Filharmonia de Berlín és només un exponent de l'excel·lència general de totes... En l'altre extrem, hi trobem Malta: ¿potser els catalans hauríem d'emmirallar-nos guanyadors davant Malta (quatre-cents mil habitants), que amb prou feines tenen diverses orquestrines? Segur que no. Però, gràcies, Malta! Us agraïm el do que ens concediu: no ser els últims de l'Europa simfònica! Tracto de consolar-me en la dissort maltesa i ho comento a un amic. La seva resposta m'ensorra del tot: "Jordi, t'equivoques, la Simfònica de Malta existeix, i no ho fa del tot malament". No m'ho puc

La relació població / orquestra simfònica dels catalans se situa a la cua d'Europa, molt per sota de la mitjana. De fet, som els darrers

Amb el forat del Palau es podrien haver sargit els descosits de totes les orquestres del país

creure, els malteses són molt pocs...! Per si de cas, ho comprovo. M'excuso... Té raó. M'havia quedat curt: els catalans som els darrers en termes simfònics absoluts: vint-i-setens d'Europa. Va de debò.

Tampoc no és broma el que passa amb la JONC: ha estat sentenciada i perd l'autonomia, em diuen. Ja hi tornem a ser, què hi fa aquí el Constitucional...? Tracto d'assabentar-me'n. M'excuso una altra vegada... M'he tornat a quedar curt, i ara el cas és més greu: no és el Constitucional. Ai las!, que l'atac ve de dins: la Conselleria d'Educació... Pitjor encara, ho va aprovar el tripartit el mes de juny. La JONC, fundada el 1993, podria quedar absorbidada per l'Escola Superior de Música de Catalunya (ESMUC). Per

aquesta raó la Fundació de la JONC veu perillar el seu projecte educatiu i la seva gestió, atès que la Conselleria és majoritària en els patronats d'ambdues. Les autoritats neguen aquesta intenció: juren que l'autonomia de la JONC no es mourà "ni un mil·límetre" i que és una mesura dirigida a racionalitzar els pressupostos d'ensenyament. Ves què han de dir, si ja són en campanya. Em sumo a les veus dels qui pensen que una formació musical amb una selecció feta entre els millors estudiants no ha de estar lligada a cap conservatori. Això no passa enlloc d'Europa. Però aquí el proper pas és el nou marc jurídic del complex resultant, i es decideix avui a les reunions dels respectius patronats.

També per a l'OBC sonen maldades i es disparen els rumors. Les "economies d'escala" sembla que apunten cap a les restriccions: retalls presupostaris, congelacions i retalls de sous, cancel·lació de places vacants... Qui sap! De cara enfora, l'orquestra estrena temporada entre aplaudiments pel seu nou titular, Pablo González.

No queda a recer d'esglais l'OSV, on em diuen que algun dels seus membres, potser tan esllanguit per les privacions a què els obliga el sou i la molta dedicació, cau rodó en els assajos, mentre l'orquestra malda amb pressupostos de misèria des de 1987, l'any fundacional: contracara del so cada cop més afinat i sensible que acompanya de fa temps els seus concerts.

El 2010, els pressupostos esmerçats en aquestes orquestres són tan diversos com la pluralitat dels seus estatus: per a l'OBC, uns vuit milions d'euros, el 60% provinent de fons públics; per a l'OSV, 2,78 milions d'euros, el 26%, de fons públics; per a la JONC, 650.000 euros i tres llocs de treball.

XOTS

Amb el forat destinat al Palau, fins ara a l'entorn dels 28 milions d'euros, es podria haver bastit la dignitat necessària que la corrupció ha negat durant anys a l'Orfeo Català, podria haver-se format una orquestra estable nova, podrien haver-se sargit també els descosits de totes les costures simfòniques, agrupacions de cambra i conjunts instrumentals del país... Una autèntica ucronia. En el cas Millet, a la manca d'escrúpols de la gestió d'uns malfactors, s'ha sumat la ineficàcia dels mecanismes de control polític necessaris en tota gestió pública. Aquesta ineficàcia no és sinó el resultat del desinterès que la música dita culta suscita entre els nostres polítics. Exemple per mi representatiu: qualsevol ha pogut veure la imatge del nostre president (algú més representatiu, potser?) a la llotja d'una plaça de braus, però no recordo la seva presència en un concert. Em sembla l'autèntica expressió del nostre índex simfònic: un president als braus amb acords de *pasodoble*. Si respecte a aquest punt m'equivocho, m'excuso per endavant. Algú ho havia de dir.

Jordi Cervelló és compositor.